

Jaarverslag 2018 Netwerk Groene Bureaus

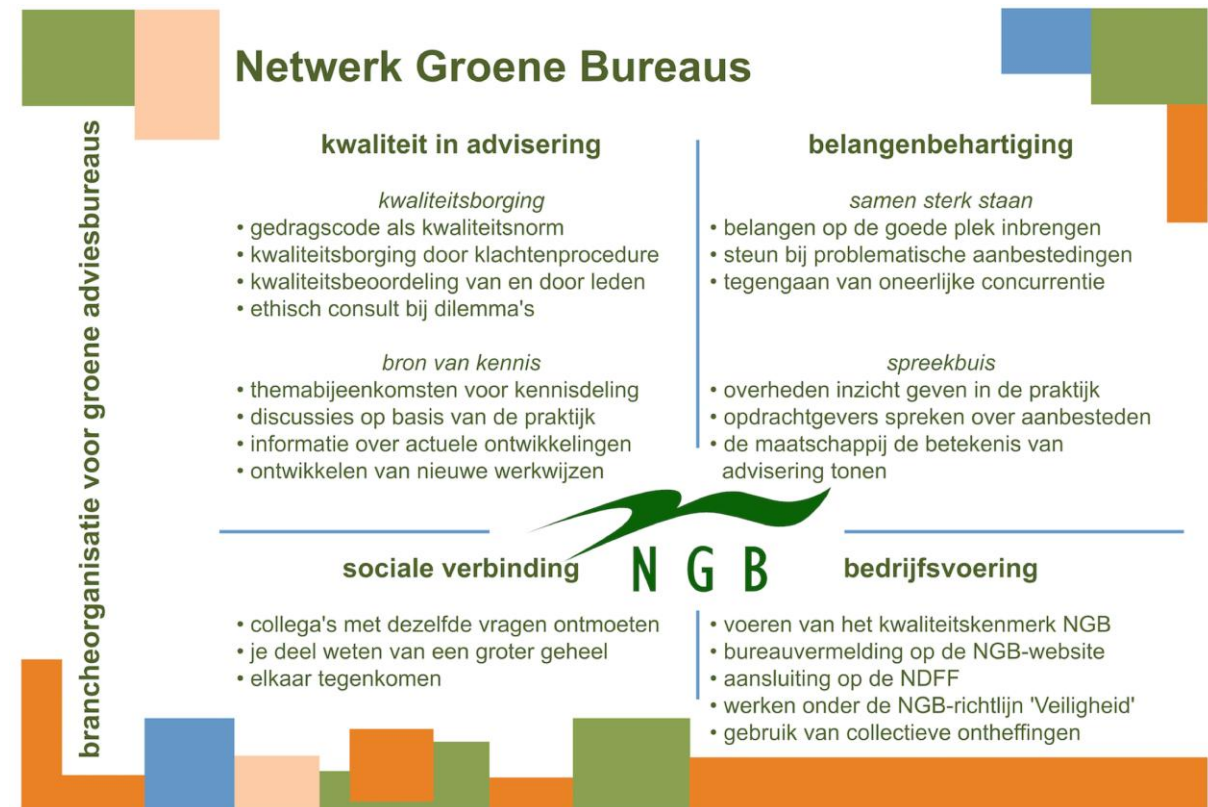
Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor ecologisch advies en onderzoek. Zesentachtig adviesbureaus werken daarin samen aan kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Het Netwerk Groene Bureaus (NGB) vertegenwoordigt driekwart van de ecologische adviseurs bij adviesbureaus.

Ecologische adviesbureaus zijn bureaus die adviseren over activiteiten waarbij natuur betrokken is. Natuur is biodiversiteit, landschap en ecosystemen. De maatschappij wil natuur in stand houden en verder ontwikkelen op grond van ethische motieven en vanwege de maatschappelijke betekenis van natuur (de bestaansbasis voor ons en onze kinderen, betekenis voor onze gezondheid en onze economie). Onze leden maken dit samen met andere partijen mogelijk.

Het NGB ondersteunt zijn leden bij hun werkzaamheden. De hoofdactiviteiten bestaan uit het vormgeven aan kwaliteit, belangenbehartiging, praktische ondersteuning van leden en het stimuleren van contacten tussen de leden. Dit verslag over de activiteiten in 2018 sluit af met verenigingszaken.

Inhoud

1. Vormgeven aan kwaliteit	blz. 2
2. Belangenbehartiging	blz. 10
3. Praktisch ondersteunen van leden	blz. 11
4. De vereniging	blz. 12

1. Vormgeven aan kwaliteit

Het NGB stimuleert de kwaliteit van ecologische advisering met de NGB-gedragscode, de klachtenregeling, het stellen van kwaliteitseisen aan leden en aan bureaus die zich aanmelden voor het lidmaatschap, het delen van kennis via kandidaatschappen, het organiseren van kennisbijeenkomsten, het opstellen van protocollen voor gegevensverzameling én het stimuleren van sociale contacten tussen de leden. Het NGB ziet de resultaten daarvan terug in het werkveld waar aanbesteders lidmaatschap van het NGB als voorwaarde formuleren.

De vormgeving aan kwaliteit is gebaat bij een kritische benadering van het werk van de adviesbureaus. Het NGB waardeert dan ook discussies over de kwaliteit van

brancheorganisatie
voor
kwaliteitsbevordering
en
belangenbehartiging

advisering en faciliteert die, onder meer via bijeenkomsten met provincies en uitvoeringsdiensten en via de NGB-klachtenprocedure.

Netwerk Groene Bureaus

www.netwerkgroenebureaus.nl
secretariaat@netwerkgroenebureaus.nl
030-6565466 Zeisterweg 14
3984 NL Odijk

De NGB-gedragscode

De NGB-gedragscode beschrijft wat het NGB verstaat onder deskundig, verantwoord, respectvol en integer adviseren. Met de gedragscode pakt het NGB de (maatschappelijke) discussie over kwaliteit van advisering actief op. De gedragscode vormt de basis voor gesprek tussen leden en andere belanghebbenden over de kwaliteit van geleverde adviezen.

De leden van het NGB zijn zelf als eerste verantwoordelijk voor de kwaliteit van hun producten en de discussie daarover met derden. Het NGB heeft de verantwoordelijkheid om de kwaliteit te bewaken en in te grijpen als de kwaliteit (blijvend) onvoldoende is.

Toetsing van zittende leden

Het NGB toetst sinds 2014 zijn leden op kwaliteit. Toetsing van de leden biedt opdrachtgevers meer zekerheid over de kwaliteit van leden van het NGB. De toetsing heeft primair leren tot doel.

De toetsing op kwaliteit wordt onder verantwoordelijkheid van het bestuur uitgevoerd door de NGB-werkgroep 'Toetsing' die ook de bureaus toetsen die zich aanmelden voor het lidmaatschap. De werkgroep toetst jaarlijks tien willekeurig gekozen leden aan de gedragscode. De geselecteerde leden leveren drie producten (adviezen, onderzoeksrapporten of andere producten met een directe relatie tot een opdrachtgever) en cv's van medewerkers. De toetsing leidt eventueel tot een gesprek - met wederzijds leren als doel - tussen toetsers en getoetste. Op basis van het eindoordeel van de toetsing formuleert het betreffende bureau - indien nodig - een 'verbeterplan'. Het bestuur beoordeelt het verbeterplan, wat aanleiding kan zijn tot verdere discussie over het verbetertraject.

Op basis van de toetsing zijn aandachtspunten voor de branche:

- volledigheid, actualiteit, relevantie en controleerbaarheid van het gebruik van bronnen;
- de ecologische en juridische navolgbaarheid van de conclusies;
- praktische bruikbaarheid van de aanbevelingen;
- de verantwoording van gemaakte keuzen in onderzoek (bijv. wel of niet meenemen aspecten) en
- verantwoording bij het afwijken van erkende protocollen, procedures en methoden

De verbeterpunten hebben vooral betrekking op de wijze van rapporteren: de weergave en verantwoording van het verrichte onderzoek.

Toetsing bij aanmelding als lid

De werkgroep 'Toetsing' adviseert het bestuur over aanmeldingen voor het lidmaatschap. De werkgroep toetst bureaus die zich aanmelden voor het lidmaatschap van het NGB op kwaliteit. Daarvoor worden drie rapportages van het bureau en de c.v.'s van medewerkers beoordeeld. Het toetsingskader is de gedragscode. Het advies wordt desgewenst besproken met het betreffende

bureau. De leden kunnen bezwaar maken tegen het toekennen van een lidmaatschap; ook hierbij is de gedragscode leidend.

Kandidaatschap voor kennisdeling

Het NGB stelt zijn kennis beschikbaar aan niet-leden. Niet alle adviesbureaus voldoen aan de kwaliteitseisen die het NGB hanteert of aan het economisch criterium (minimaal twee jaar aanwezig in de markt). Adviesbureaus wordt de mogelijkheid geboden via een 'kandidaatschap' ervaring op te doen. Daarmee geeft het NGB invulling aan zijn doelstelling de kwaliteit van ecologische advisering in Nederland verder te verhogen.

De kandidaat kan de faciliteiten van het NGB gebruiken, waaronder deelname aan discussies, het leggen van de contacten en toegang tot de beschikbare informatie zoals (verslagen van) themabijeenkomsten. Het kandidaatschap verplicht het adviesbureau tot het volgen van de gedragscode van het NGB en het bijwonen van themabijeenkomsten. In 2018 maakten in totaal elf bureaus gebruik van het kandidaatschap.

Kennis bevorderen

In 2018 werden vijf bijeenkomsten georganiseerd waarop kennis en ervaring werden gedeeld tussen leden van het NGB onderling en met medewerkers van organisaties in het werkveld.

- NGB-Masterclass 'Provinciale ontheffing- en vergunningverlening onder de Wet natuurbescherming' (8 februari 2018)
- Themabijeenkomst 'Natuurinclusief stedenbouwkundig ontwerp' ism BNSP en NVTL (6 maart 2018)
- Dialoogbijeenkomst provincie Noord-Brabant NGB over de Wet natuurbescherming (25 april 2018)
- Dialoogbijeenkomst provincie Utrecht en NGB over de Wet natuurbescherming (27 november 2018)
- Themabijeenkomst 'Soortmanagementplannen op basis van gebiedsinventarisatie of risicobenadering?' ism provincie Overijssel (5 december 2018)

NGB-Masterclass 'Provinciale ontheffing- en vergunningverlening onder de Wet natuurbescherming' 8 februari 2018

Het NGB organiseerde in samenwerking met ELEMENT Advocaten (Annelies Freriks) een Masterclass 'Provinciale ontheffing- en vergunningverlening onder de Wet natuurbescherming'. In de NGB-Masterclass stonden cases uit de praktijk van de leden en uit de praktijk van Annelies Freriks en Marieke Kaajan (Envir-Advocaten) centraal. De bespreking van cases bood de leden inzicht in onder meer de reikwijdte van onderzoeksverplichtingen, (verbods)bepalingen soortenbescherming, werken met alternatieven en dwingende redenen (wettelijk belang), relatie tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming en status en borging van maatregelen.

De 85 deelnemers droegen 20 cases/vragen aan die de basis vormden voor vier thematische sessies. De leden lichtten hun cases/vragen kort toe tijdens de sessie met aan de andere deelnemers en Annelies Freriks de vraag hoe hiermee om te gaan.

Voor de NGB-Masterclass genoot het NGB de gastvrijheid van ATKB Adviesbureau voor bodem, water en ecologie in Waardenburg.

Themabijeenkomst 'Natuurinclusief stedenbouwkundig ontwerp' ism BNSP en NVTL 6 maart 2018

De vraag naar groen/natuur in de stedelijke omgeving neemt nog steeds toe. Architecten, stedenbouwkundigen, landschapsarchitecten, landschapontwerpers en ecologen werken samen om aan deze vraag van opdrachtgevers én van de maatschappij te voldoen. Deze disciplines doen op projectniveau verschillende ervaringen op die voor alle leden van BNA, BNSP, NGB en NVTL relevant zijn. Op 6 maart 2018 wisselden 80 deelnemers van 75 verschillende bedrijven en overheden ervaringen uit en namen zij elkaar mee in hun eigen belevingswereld, met als doel de kwaliteit van het gezamenlijk product te verhogen.

Onder dagvoorzitterschap van Jort de Bosch Kemper (voorzitter NGB; Bureau Viridis) presenteerden architecten Hans Goverde (Kraaijvanger Architects), Hans Hammink (Architekten Cie), Jeroen van Schooten (Team V Architectuur) en Elwin de Vink (Donkergroen) natuurinclusieve projecten. Zij lieten zien welke resultaten van samenwerking mogelijk en wenselijk zijn. Architect Mathias Lehner (lehner gunther) ging in op het natuurinclusief ontwerp van steden. Ecoloog Anna Schwab (BügelHajema) sprak over samenwerking tussen disciplines binnen een stedenbouwkundig bureau en architect Hans Goverde (Kraaijvanger Architects) over samenwerking tussen bureaus met verschillende disciplines.

Landschapsarchitect Harro Wieringa (Witteveen+Bos) ging in op de maatschappelijke motivatie en ecoloog Margreet ter Steege (Buro Bakker) op regelgeving als motivatie voor natuurinclusief ontwerp. Deelnemers werkten deze thema's in parallelsessies verder uit. Elma van Beek (BNSP; ELMA stedenbouw), Jort de Bosch Kemper (NGB; Bureau Viridis), Hans Hammink (de Architekten Cie) en Ben Kuipers (NVTL; Ben Kuipers Landschapsarchitect) maakten in de afsluitende paneldiscussie de balans op.

Presentatie door Margreet ter Steege (Buro Bakker)

architecten, landschapsarchitecten en ecologen in de voorfase van een project bijdraagt aan de leefomgevingskwaliteit (gezondheid, beleving, woon- en werkomgeving, biodiversiteit) en aan het voorkomen van vertraging van projecten als gevolg van natuurwetgeving. Tijdig contact zoeken met andere disciplines is cruciaal, evenals het stimuleren van integraliteit bij opdrachtverlening. Esthetiek, biodiversiteit en ecologische processen kunnen samengaan!

De dag werd georganiseerd door:

- BNSP, Beroepsvereniging van Nederlandse Stedenbouwkundigen en Planologen
- NGB, Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie van groene adviesbureaus,

Bij architecten domineert esthetiek, bij ecologen biodiversiteit. Voor architecten is natuurinclusief ontwerp werken volgens circulaire principes, voor ecologen en landschapsarchitecten is natuurinclusief ontwerp ruimte bieden aan biodiversiteit en ecologische processen. Architecten streven naar duurzaamheid; daarbinnen neemt biodiversiteit echter (nog) geen plaats in zoals bijvoorbeeld energie dat wel doet.

Communicatie tussen disciplines en met de opdrachtgever is de sleutel voor natuurinclusief ontwerp. Ervaring wijst uit dat samenwerking tussen

- NVTL, Nederlandse Vereniging voor Tuin- en Landschapsarchitectuur onder aanbeveling van BNA, Branchevereniging Nederlandse Architectenbureaus

Dialoogbijeenkomst provincie Noord-Brabant NGB over de Wet natuurbescherming

25 april 2018

De provincie Noord-Brabant en het NGB organiseerden een bijeenkomst om de ervaringen over het verloop van één jaar Wet natuurbescherming uit te wisselen. Bijna dertig deelnemers namen deel, van zowel adviesbureaus, de provincie als de omgevingsdienst. Partijen brachten algemene ervaringen en vragen in, geen individuele cases.

De 20 aangedragen gespreksonderwerpen betroffen gebiedsinventarisaties / gebiedsgerichte aanpak natuur, ontheffingverlening, interpretatie van de wet, kwaliteitsverschillen in rapportages, Handreiking Marterachtigen, communicatie tussen groene bureaus en de provincie en tot slot leges.

De nadruk lag op de dialoog waarmee een open sfeer werd gecreëerd om samen na te denken over verbeteringen. De bureaus en de provincie/omgevingsdienst punten droegen punten aan over knelpunten binnen de natuurwetgeving, verbetering van het proces en de uitvoering van de Wet natuurbescherming en de communicatie tussen de provincie/omgevingsdienst en de adviesbureaus en vice versa. Gesprekspunten waren onder andere: protocollen en onderzoeksinspanning, kwaliteit van onderzoeken, kwaliteit van aanvragen en communicatie met de provincie.

Dialoogbijeenkomst provincie Utrecht en NGB over de Wet natuurbescherming

27 november 2018

De provincie Utrecht en het NGB organiseerden een bijeenkomst over de ervaringen van één jaar Wet natuurbescherming. Ook hier namen bijna dertig deelnemers aan deel, van zowel adviesbureaus, de provincie en de omgevingsdienst en brachten partijen algemene ervaringen en vragen in, geen individuele cases.

Wederzijdse feedback en uitwisselen van ervaringen was uitgangspunt vanuit de insteek dat overheid en ecologische bureaus een goede uitvoering van de Wet natuurbescherming als gemeenschappelijk belang hebben. Ook bij deze dialoogbijeenkomst bestond een open sfeer vanuit het besef dat alle betrokkenen voor een gemeenschappelijke opgave staan.

In totaal werden 24 discussiepunten aangedragen: over ontheffingaanvragen / ontheffingverlening, onderzoek, maatregelen, toezicht en handhaving, handreiking soortenbescherming, het centraal ontsluiten van onderzoeksprojecten en legeskosten. Afspraken werden gemaakt om mogelijkheden voor verbetering van het hele proces van ontheffing verlening verder te verkennen.

Themabijeenkomst 'Soortmanagementplannen op basis van gebiedsinventarisatie of risicobenadering?' in samenwerking met de provincie Overijssel

5 december 2018

Soortmanagementplannen maken gebiedsgerichte ontheffingen voor de Wet natuurbescherming mogelijk. Het opstellen van soortmanagementplannen vraagt een goed overzicht van aanwezige soorten en gebiedsfuncties voor die soorten. Op het provinciehuis Overijssel spraken 110 deelnemers met elkaar aan de hand van ervaringen over bestaande en mogelijke werkwijzen.

De gebiedsinventarisatie (vaststellen van soorten en functies via erkende inventarisatieprotocollen) en de risicobenadering (voorspellen van de aanwezigheid van soorten en functies op basis van andere informatie dan erkende inventarisatieprotocollen) worden op dit moment naast elkaar gebruikt. Deze methoden verschillen op onderdelen als

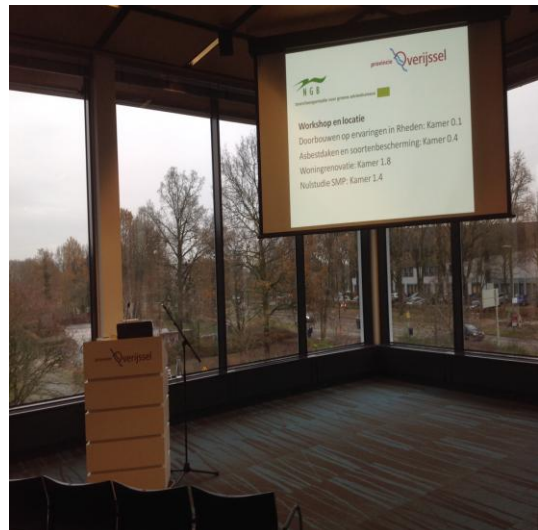
- kosten, benodigde doorlooptijd van onderzoek, complexiteit van organiseren, gebruiksmogelijkheden van de verkregen gegevens en toepasbaarheid voor verschillende type gebieden (stedelijk gebied, landelijk gebied) en op onderdelen als
- mogelijkheden voor toezicht, risico's voor instandhouding van beschermde soorten, de naleving van de Wet natuurbescherming en de kans op het stilleggen van projecten.

De toepasbaarheid van beide methoden werd besproken aan de hand van praktijkervaring en ontwikkelde ideeën. De aanleiding voor de dag lag in een vraag van de provincie Overijssel aan het NGB over de voorgenomen toepassing van een 'risicobenadering' om asbestsanering en soortenbescherming goed samen te laten gaan. Risicobenaderingen zijn op meerdere plaatsen in discussie; deze dag bracht ervaringen en ideeën bij elkaar.

Onder dagvoorzitterschap van NGB-bestuurslid Johannes Regelink (Regelink Ecologie & Landschap) zorgden presentaties van Remco ten Rouwelaar en Bram ten Bosch (Provincie Overijssel), Theo Portegijs (Omgevingsdienst Regio Arnhem), Mischa Cillessen (Gemeente Tilburg), Rob Alkema (Veluwonen) voor een goede start van de vier workshops, onder leiding van Theo Portegijs (ODBN), Bram ten Bosch (provincie Overijssel), Wanda van Enst (Stroomversnelling) en Gerard Smit (Bureau Waardenburg).

In de open discussie kwam de behoefte aan meer verscheidenheid in werkwijzen voor soortbescherming naar voren. Aan de discussies werd deelgenomen vanuit provincies (21 deelnemers), omgevingsdiensten (11 deelnemers), initiatiefnemers (10 deelnemers), gemeenten (4 deelnemers), beschermingsorganisaties (4 deelnemers) en adviesbureaus (52 deelnemers).

De groepsdiscussies brachten in kaart wat nodig is voor soortmanagementplannen, voor wat betreft het vaststellen van de aanwezigheid van beschermde soorten en het nemen van maatregelen om effecten tegen te gaan. De discussies leidden tot stellingnamen over onder meer de toepasbaarheid van gedragscodes en ontheffingen, informatie-uitwisseling als verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag, benodigd onderzoeksmethoden voor de onderbouwing van Soort Managementplannen en de betekenis van goede voorlichting aan initiatiefnemers.

NGB-Natuurprijs 2018

In 2018 stelde het NGB de NGB-Natuurprijs in. Het NGB wil natuurprojecten laten zien waar zijn leden aan werken en waar zij trots op zijn, met als doel met de resultaten, de opgedane ervaringen én beschrijving van het opgedane werkplezier nieuwe initiatieven te stimuleren en lopende initiatieven te inspireren. Voor het meest inspirerende project waaraan zijn leden in 2018 hebben gewerkt, stelde het NGB de NGB-Natuurprijs 2018 beschikbaar.

Voor de NGB-Natuurprijs zijn in 2018 achttien natuurprojecten voorgedragen. Voor de nominatie van projecten keek de jury onder meer naar de inspiratie die uitgaat van de gecreëerde ecologische en maatschappelijke voorwaarden voor natuur, het uiteindelijke natuureresultaat, de betekenis voor het provinciaal natuurbeleid en het werkplezier van de NGB-leden. Twaalf projecten werden genomineerd voor de NGB-Natuurprijs. De prijs werd uitgereikt aan het project 'Natuurherstel op de Noordzee. De aanleg van een oesterbank op de Borkumse Stenen' (Bureau Waardenburg); het project 'Bio-morfologische kaart' van Econsultancy kreeg een bijzondere vermelding. Uitreiking vond plaats in januari 2019. Het juryrapport vindt u op

<https://netwerkgroenebureaus.nl/download/Juryrapport-NGB-Natuurprijs-2018-webversie.pdf>

De jury voor de NGB-Natuurprijs 2018 werd gevormd door Kees Bastmeijer (Hoogleraar natuurbeschermings- en waterrecht, Universiteit Tilburg), Harry Boeschoten (Programmadirecteur Groene Metropool, Staatsbosbeheer), Wiel Poelmans (Projectleider Biodiversiteit en Natura 2000, Provincie Noord-Brabant), Thijs Sanderink (beleidsadviseur Groen, Provincie Noord-Holland), Menko Wiersema (Gebiedsregisseur Water en Groen / Groene Cirkels, Provincie Zuid Holland). Bas van Leeuwen (NGB-secretariaat) ondersteunde de jury.

De twaalf genomineerde projecten en daarbij betrokken NGB-leden zijn (in alfabetische volgorde):

1. Archipel de Marker Wadden; van ecologische droom naar unieke werkelijkheid (RoyalHaskoningDHV)
2. Bio-morfologische kaart (Econsultancy)
3. De Fishionpassage © als innovatie in de Lopikerwaard (Movares)
4. Dwarssligger faunapassage (DFP) (Movares)
5. Fiets- en Natuurverbinding Nigtevecht (Bureau Waardenburg)
6. Hoogveenherstel Fochteloërveen (Arcadis)
7. Natuurherstel op de Noordzee. De aanleg van een oesterbank op de Borkumse Stenen (Bureau Waardenburg)
8. Natuurinclusief ontwerp IJsseldelta-Zuid (Tauw)
9. Natuurontwikkeling De Groene Grens (Natuurbalans - Limes Divergens)
10. Sportvelden in de gemeente Utrechtse Heuvelrug (Laneco)
11. Waterdunen (BTL Advies)
12. Wildspotter.nl – Innovatieve faunamonitoring, burgerparticipatie en communicatie (Arcadis)

Traineeship Ecologie

Het NGB verkende in 2018 de mogelijkheden voor een Traineeship Ecologie. Met een traineeship wil het NGB junioren één jaar opleiden om snelle doorgroei naar medior mogelijk te maken. Ecologische adviesbureaus werven nu meer starters op de arbeidsmarkt en een goede verhouding tussen junioren, medioren en senioren is voorwaarde voor goede advisering.

Het traineeship voor pas afgestudeerde ecologen behelst een speciaal ontwikkeld opleidingsprogramma gedurende één dag in de week. Daarin staan vraagstukken rondom de Wet natuurbescherming centraal. De overige dagen werken de trainees bij een lid van het NGB en brengen daar hun kennis in de praktijk. Het opleidingsprogramma wordt door Naturio ontwikkeld, in overleg met de adviesbureaus. In 2018 kwam het traineeship nog niet tot uitvoering maar werd waardevolle ervaring opgedaan voor een start in 2019.

Klachten en klachtenprocedure

Klachten dragen bij aan kwaliteitsverbetering. Het NGB staat open voor klachten over zijn leden. Bestuur, onafhankelijke klachtencommissie en ledenvergadering geven invulling aan de klachtenprocedure van het NGB.

Het bestuur beoordeelt de ontvankelijkheid van de klacht en toetst de klacht aan de gedragscode van het NGB. Het bestuur gaat op basis van zijn bevindingen met de betrokken partijen in gesprek om een oplossing te vinden. Indien alle betrokkenen instemmen met de oplossing, is daarmee de klachtbehandeling beëindigd. Indien een of meerdere partijen het met de beslissing van het bestuur oneens zijn, kunnen zij daartegen in beroep gaan bij de klachtencommissie die onder leiding staat van Annelies Freriks (Element Advocaten/Universiteit Utrecht). Het bestuur stelt een eventuele sanctie vast. De betrokken partijen kunnen daartegen bij de ledenvergadering in beroep gaan.

In 2018 heeft een bureau zijn lidmaatschap van het NGB opgezegd. Aanleiding was het bestuursbesluit om het bureau voor een periode van twee jaar te schorsen als lid vanwege niet-naleving van opgelegde verplichtingen naar aanleiding van een klacht. Het bestuur acht naleving van verenigingsbesluiten de eerste voorwaarde voor deelname aan de vereniging; het negeren daarvan getuigt van gebrek aan respect voor de vereniging. Tijdens de schorsing zou het bureau de status van kandidaat krijgen om te kunnen blijven werken aan zijn kwaliteit. Het bureau heeft daar niet voor gekozen.

In 2018 werden vier klachten afgehandeld. De bestuursbesluiten zijn hieronder opgenomen.

Vernietigen dassenburcht

Op 6 feb 2019 deed het bestuur een uitspraak over een klacht met betrekking tot onderzoek en advisering in het kader van de ontwikkeling van een gebied. Het betreft de vernietiging van een dassenburcht. De klacht werd op 27 februari 2018 ontvangen.

De klacht betreft

1. het medewerking verlenen aan het vernietigen van de dassenburcht zonder ontheffing;
2. het onvolledig monitoren van de das ter plaatse en
3. het negeren van aangereikte en relevante informatie door deskundigen over waarnemingen (van sporen) van de das en het daardoor op verkeerde gronden concluderen dat de burcht niet in gebruik is geweest gedurende bijna twee jaren.

Het bestuur constateert dat:

- voldoende onderzoek is gedaan naar het voorkomen van de das (meer dan de Soortenstandaard Das (2014) voorschrijft);
- lokale deskundigen en aangereikte informatie van lokale groepen zijn benut (conform het voorschrift van de soortenstandaard, 2014);
- de klacht voortkomt uit een verschillende interpretatie van de onderzoeksgegevens met betrekking tot de functionaliteit van de dassenburcht;
- de dassenburcht twee jaar niet in gebruik is, en daarmee op grond van expert judgment niet als vaste verblijfplaats kan worden beschouwd. De Soortenstandaard Das voorziet niet in de onderbouwing dat een verblijfplaats niet in gebruik is.
- met het advies om geen ontheffing aan te vragen zorgvuldig is gehandeld.

en acht op grond van bovenstaande constatering de klacht op elk van de ingebrachte punten ongegrond.

Ecologische onderbouwing van inventarisaties en juridisch advies

Op 13 maart 2018 deed het bestuur een uitspraak over een klacht met betrekking tot uitgevoerd onderzoek en advisering in het kader van de ontwikkeling van een bedrijventerrein. De klacht betreft de ecologische onderbouwing van inventarisaties en gedane uitspraken in het kader van juridische procedures. De klacht werd op 6 september 2017 ontvangen.

Het bestuur constateert dat het bureau

- in juridische procedures uitspraken heeft gedaan over de afwezigheid van soorten die niet waren onderbouwd met onderzoek volgens vastgestelde en geaccepteerde werkwijzen;
- uitspraken over effecten van ingrepen heeft gedaan zonder uit te gaan van de juiste ingreep en mitigatie door aangebrachte veranderingen door opdrachtgever niet in beschouwing te nemen (verleggen van de plangrenzen, verandering van het mitigatieplan);
- vragen van een opdrachtgever uitvoert terwijl die niet tot ecologisch verantwoorde conclusies kunnen leiden;
- het gezag van de ecoloog in juridische procedures onderschat en
- zich teveel vereenzelvigd met de handelwijze van de opdrachtgever.

en besluit dat het bureau zich bij dit onderzoek:

- onvoldoende heeft gehouden aan erkende inventarisatieprotocollen en
- onvoldoende onafhankelijk heeft opgesteld ten opzichte van zijn opdrachtgever.

Het bestuur vraagt het bureau

1. inventarisaties uit te voeren op basis van erkende protocollen;
2. bij onderzoek en advisering de onafhankelijkheid te borgen en
3. de consequenties van het borgen van een onafhankelijke opstelling voor de eigen werkwijze expliciet te formuleren en ter beoordeling aan het bestuur voor te leggen.

Op basis van deze klacht én eerdere constatering van het bestuur over het negeren van erkende inventarisatieprotocollen door het bureau, geeft het bestuur het bureau de officiële waarschuwing dat

toekomstig negeren van erkende inventarisatieprotocollen zal leiden tot (tijdelijke) schorsing van het bureau als lid van het NGB. Het NGB verbindt hieraan een proeftijd van drie jaar.

Kwaliteit onderzoek en belangenverstrengeling

Op 13 maart 2018 deed het bestuur een uitspraak over een klacht naar aanleiding van in 2016 uitgevoerd natuuronderzoek ten behoeve van een bestemmingsplan. De klacht betreft meerdere aspecten van het onderzoek. Tevens stelde de klager dat sprake is van belangenverstrengeling die de uitvoering en uitkomsten van het onderzoek heeft beïnvloed. De klacht werd 8 december 2016 ontvangen.

Het bestuur concludeerde dat:

- de bronvermelding onvoldoende zorgvuldig is waardoor de onterechte indruk kan ontstaan dat teksten onder verantwoordelijkheid van het bureau vallen;
- De onderzochte mitigerende maatregel onvoldoende zorgvuldig is geanalyseerd. Een directe meting van de effecten van de mitigerende maatregel op de abiotisch levensomstandigheden van de watervleermuis ontbreekt (aan/-afwezigheid van strooilicht);
- de conclusie dat mitigerende maatregelen effect hebben wetenschappelijk onvoldoende is onderbouwd. De aanwezigheid van één exemplaar van de watervleermuis in 2014 en één in 2016 na de toepassing van de mitigerende maatregel geeft geen zekerheid over een oorzakelijk verband. De geaccepteerde opdracht met bijbehorende voorwaarden en de gekozen opzet van het onderzoek staan een wetenschappelijk verantwoorde beantwoording van de vraag naar de effectiviteit niet toe;
- de conclusie dat "de ingebruikname van straatverlichting langs de ontsluitingsweg en het aangrenzende fietspad geen significant negatief effect op het foerageergebied van vleermuizen, waaronder de watervleermuis" met de verkregen onderzoeksresultaten in juridisch opzicht voldoende is onderbouwd;
- de intentie van het bureau - naar aanleiding van een eerdere klacht - om de interne kwaliteitscontrole aan te scherpen niet heeft geleid tot het voorkomen van deze tekortkomingen;
- de bewijsvoering voor de stellingname dat het onderzoek is beïnvloed door belangenverstrengeling, is niet valide is, noch is belangenverstrengeling aannemelijk gemaakt.

Het bestuur geeft het bureau de officiële waarschuwing

1. de zorgvuldigheid van onderzoek en rapportage te vergroten;
2. offerte-aanvragen voor onderzoek kritischer te beoordelen op hun uitvoerbaarheid en
3. de interne kwaliteitscontrole effectiever aan te scherpen.

Het bestuur vraagt het bureau hiervoor binnen een termijn van acht weken een verbeterplan in te dienen ter beoordeling door het bestuur. Het bestuur ziet, indien het bureau op bovengenoemde wijze aan de klacht voldoet, geen aanleiding tot sancties: er is geen aanleiding te veronderstellen dat de tekortkomingen in de advisering een opzettelijk dan wel structureel karakter hebben.

Integriteit

Op 23 jan 2018 deed het bestuur een uitspraak over een klacht met betrekking tot de integriteit van een bureau. De klacht betreft een Voortoets Natuurbeschermingswet voor de realisatie van een weg. De klacht werd op 11 juli 2017 ontvangen.

De klager stelt dat het advies meer dan onzorgvuldig en frauduleus is met het vooropgezette doel om voor de opdrachtgever de hinderpaal beschermde natuur te omzeilen. De klager verzoekt het bestuur om er zorg voor te dragen dat dit rapport wordt ingetrokken.

Het bestuur constateert dat

- de klacht geen inhoudelijke onderbouwing geeft voor niet-integer handelen. Verschil van mening over de inhoud van onderzoek is geen basis voor een discussie over integriteit;
- de discussie nieuwe informatie heeft opgeleverd over de ecologische situatie ter plekke;
- het onderzoek en de advisering zijn gebaseerd op verkeerde informatie over de ligging van de toegangsweg ten opzichte van een aangewezen habitatype;

- het onderzoek (daardoor) in juridisch en ecologisch opzicht foutieve conclusies bevat

en besluit dat:

- de rapportage onder opgaaf van redenen dient te worden ingetrokken bij de opdrachtgever en het bevoegd gezag;
- de opdrachtgever en het bevoegd gezag dienen te worden geadviseerd over de benodigde aanpassingen van de rapportage op basis van de nieuw verkregen informatie en de vragen van de klager;
- bij eventueel nieuw onderzoek door het bureau de nieuw verkregen informatie dient te worden betrokken bij de juridische en ecologische analyse.

Het bestuur vraagt het bureau

- invulling te geven aan de besluiten van het bestuur;
- het bestuur en de klager te informeren over de wijze waarop de invulling is gegeven;
- voor de uitgangspunten die gebruikt worden bij de effectbeoordeling te verwijzen naar de bron en gebruikte uitgangspunten bij de effectbeoordeling zorgvuldiger te verifiëren.

Het bestuur verbindt geen verdere sancties aan de bevindingen bij deze klacht aangezien aanwijzingen voor een structureel karakter van de geconstateerde tekortkomingen ontbreken.

Het bestuur adviseert de klager zorgvuldig om te gaan met beschuldigingen van frauduleus gedrag. Dergelijke niet-vrijblijvende beschuldigingen waarbij onderbouwing ontbreekt, zijn niet alleen kwetsend voor het betreffende bureau maar ook blokkerend voor een inhoudelijke discussie over de kwaliteit van onderzoek.

2. Belangenbehartiging

Zienswijze 'Gedragscode natuurinclusief renoveren'

Het NGB bracht op 18 augustus 2017 zijn zienswijze uit op het ontwerp-goedkeuringsbesluit 'Gedragscode natuurinclusief renoveren'. De bezwaren van het NGB tegen de ontwerp-gedragscode zijn niet allemaal weggenomen bij de goedkeuring door het ministerie van LNV in december 2017. Toepassing van de goedgekeurde gedragscode sluit negatieve effecten op beschermde zeldzame vleermuizen niet uit. De gedragscode schrijft een te beperkt onderzoek voor en gaat daarmee voorbij aan inventarisatieprotocollen die door de overheid zelf worden voorgeschreven. Zonder goed onderzoek vooraf is niet duidelijk voor welke soorten verblijfplaatsen nodig zijn, en op welke plek.

Om bij toepassing van de gedragscode de instandhouding van beschermde soorten beter te borgen, gaf het NGB haar leden als handelwijze mee om alleen af te zien van aanvullend onderzoek als bijzondere situaties volledig en expliciet zijn uit te sluiten. Dit houdt in dat niet alleen de aanwezigheid van waargenomen bijzondere situaties wordt geregistreerd maar ook dat expliciet moet worden aangetoond dat er géén sprake is van een bijzondere situatie. Uitsluiten vergt een andere manier van kijken bij het uit te voeren onderzoek. Ter ondersteuning van zijn leden heeft het NGB aangegeven in welke regio's zich bijzondere situaties kunnen voordoen, zie <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/component/phocadownload/category/21?download=683>.

Artikel over zienswijze

De NGB-zienswijze werd toegelicht in het artikel 'Kwetsbaarheden van de Gedragscode natuurinclusief renoveren' in het oktobernummer van het Tijdschrift voor Natuurbeschermingsrecht, zie <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/download/Kwetsbaarheden-van-de-Gedragscode-natuurinclusief-renoveren-Tijdschrift-voor-Natuurbeschermingsrecht-Nummer-7-okt-2018.pdf>

Generieke ontheffing van de Wet natuurbescherming aan het Centrum Veilig Wonen

Op 10 november 2017 diende het NGB een pro-forma bezwaarschrift in tegen het besluit van de provincie Groningen voor het verlenen van een generieke ontheffing van de Wet natuurbescherming aan het Centrum Veilig Wonen om 23.000 woningen en andere gebouwen in het aardbevingsgebied in Groningen aardbevingsbestendig te maken (26 september nr 2017-085.887/39/A6, K4165). De inventarisatiemethode van beschermde soorten en de gebiedsfuncties bood naar de mening van het

NGB geen onderbouwing om ingrepen en (mitigerende en compenserende) maatregelen vorm te geven. Het Vleermuisprotocol 2017 werd niet gevolgd. Daarmee leidt het besluit naar de mening van het bestuur tot het niet naleven van de Wet natuurbescherming.

Informeel overleg over het bezwaarschrift leidde tot een wijzigingsbesluit van de provincie Groningen (17 maart 2018) waarin is aangegeven dat *"in 2018 en 2019 in een aantal onderzoeksgebieden zowel volgens Vleermuisprotocol 2017 als volgens de in het SMP beschreven methodiek onderzoek gedaan wordt gedaan. Na afronding van het onderzoek worden beide methodes geëvalueerd. Wanneer blijkt dat in het onderzoek volgens het Vleermuisprotocol betere onderzoeksresultaten en rendement van mitigatie en compensatie bereikt worden dan met de in het SMP beschreven methodiek, zal het Vleermuisprotocol worden aangehouden of de SMP-methodiek zo worden aangepast dat deze aantoonbaar van minimaal dezelfde kwaliteit is als het onderzoek conform Vleermuisprotocol, een en ander ter beoordeling van het Vleermuisvakberaad en volgens vaststelling van het bevoegd gezag."*

Op verzoek van het NGB-bestuur begeleiden Jasja Dekker en Peter Twisk van het Vleermuisvakberaad en het NGB-secretariaat het onderzoek.

3. Praktisch ondersteunen van leden

Via directe acties ondersteunt het NGB het werk van zijn leden. Indirect steunt het NGB zijn leden door zijn kanalen beschikbaar te stellen voor het verspreiden van informatie, te fungeren als aanspreekpunt voor de branche en een platform te bieden voor onderlinge contacten.

Leden wisselen onderling werkwijzen uit om te leren, bijvoorbeeld over het omgaan met het verwijderen van beschermde soorten door opdrachtgevers. Opdrachtgevers vragen soms ecologische adviesbureaus onderzoek te doen op plaatsen waar (sporen van) beschermde soorten als huismussen, steenmarters en vleermuizen vooraf zijn verwijderd of tijdens het onderzoek worden verwijderd. Wat zou een adviesbureau dan kunnen doen? Zie <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/nieuws/236>.

Aansluiting op de Nationale Databank Flora en Fauna

Het NGB en BIJ12 sloten in januari 2016 een contract voor het gebruik van de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) door de NGB-leden. Daarmee kan het NGB voor zijn leden tegen vergoeding toegang en gebruik van de NDFF bieden. Deelnemende leden kunnen direct uit de NDFF gegevens opvragen voor gebieden kleiner dan 625 km². Tevens kunnen deelnemende leden eigen veldgegevens invoeren. Als tegenprestatie dragen de deelnemende leden bij aan financiering van de NDFF. In 2018 waren 39 bureaus aangesloten. De evaluatie van de aansluiting van leden op de Nationale Databank Flora en Fauna in 2017 leidde tot het aanbod van verlenging van de contracten tussen BIJ12 en individuele leden, onder de aanpassingen van het huidige contract ten aanzien van de tariefstelling, staffels en looptijd. De contractvoorwaarden over het gebruik van de gegevens uit de NDFF en overige contractvoorwaarden bleven ongewijzigd.

Info over Wet natuurbescherming ontsloten

Openbare documenten van provincies en producten van het NGB over de Wet natuurbescherming (waaronder een vrijstellingslijst soorten per provincie) werden - als product van de NGB-Werkgroep 'Wet natuurbescherming' - beschikbaar gesteld op het ledengedeelte van de NGB-website. De werkgroep verspreide in 2018 nieuwsflitsen over nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot de Wet natuurbescherming.

Pagina in de tijdschrift De Levende Natuur

Ingaande 2018 verzorgt het NGB in De Levende Natuur een pagina met berichten van leden. Met de deelnemende bureaus werd een pagina in een jaargang gevuld.

Collectieve ontheffingen

Ook in 2018 zijn bureaus gemachtigd tot het gebruik van de ontheffing voor visserijregelgeving en van de Flora- en faunawet van het NGB. De machtiging wordt jaarlijks verstrekt op basis van een

rapportage over het gebruik van de machtiging in het voorgaande jaar. De ontheffing voor visserijregelgeving werd verlengd tot en met 31 december 2018.

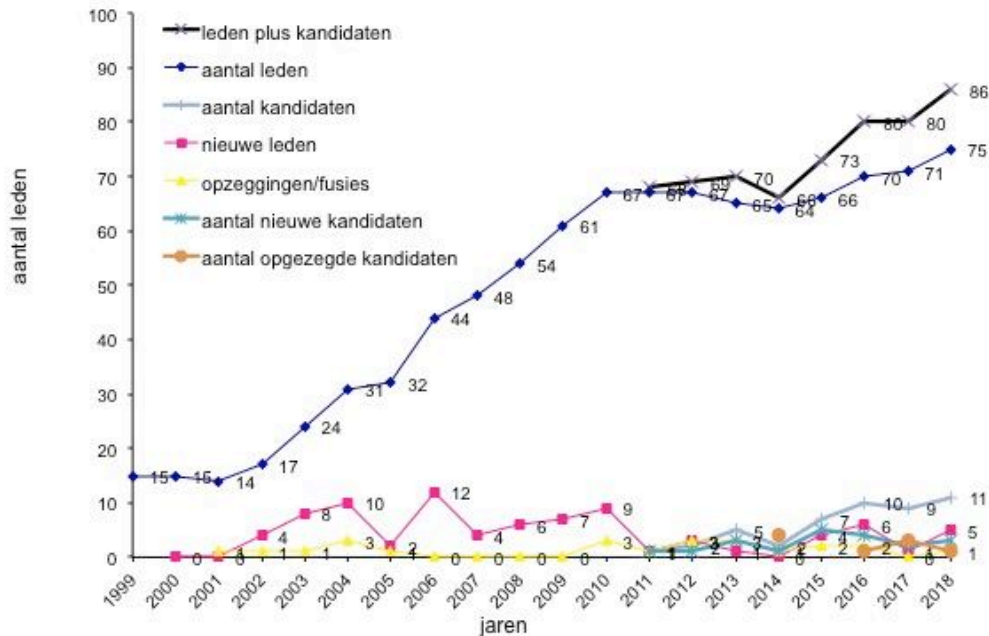
Informatievoorziening

De leden werden regelmatig geïnformeerd over onder meer actuele ontwikkelingen in het werkveld, bijeenkomsten, onderzoeksrapporten, ontwikkelingen in regelgeving en stage-aanvragen. Ook in 2018 werd binnen het NGB de interne nieuwsbrief verspreid. Het NGB bracht negen nieuwsberichten uit, waarvan zes in de vorm van een persbericht. Externe relaties ontvingen een korte nieuwsbrief.

4. De vereniging

Leden

In 2018 werkten in het NGB zesentachtig bureaus samen aan kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. De vereniging groeide met vier leden naar 75 leden, het NGB heeft elf kandidaten.

Per 31 december 2018 waren de volgende bureaus lid van het NGB:

Adviesbureau E.C.O. Logisch	Eurofins Aquasense
Adviesbureau Haver Droeze	FF advies
Adviesbureau LIVADI	Fopma NatuurAdvies
Aequator Groen & Ruimte	Geofox
AFO Advisering en Onderzoek	GiMaRIS
Altenburg & Wymenga	Groot Eco Advies
Antea Group Nederland BV.	Hofman Aquamarien
Aqua-Terra Nova	Hunink Ecologie
ARCADIS Nederland BV	IJzerman advies
ATKB	Jasja Dekker Dierrecologie
Aveco de Bondt	John Melis ecologie
b&d Natuuradvies	Koenders & Partners
BRO	Koolstra Advies
BTL Advies	Landschappartners
BügelHajema Adviseurs	Laneco
Bureau Aandacht Natuur	Lievens
Bureau Bleijveld	Loo Plan
Bureau FaunaX	Movares

Bureau Viridis
Bureau Verbeek
Bureau Waardenburg
Buro Bakker
By Nature
CroonenBuro5
Dactylis
de Bouwecoloog
De Groene Ruimte
Dura Vermeer Infra Landelijke Projecten
Eco Reest
Eco-Niche
EcoGroen Advies
Ecologica
Ecologisch Adviesbureau Van Tweel
Econsultancy
ECOquickscan
Eelerwoude
Ekoza
Elodea

Naturio
Natuurbalans - Limes Divergens
NWCadvis
Peeters Econsult
Regelink Ecologie & Landschap
Royal HaskoningDHV
RPS advies- en ingenieursbureau bv
SAB adviseurs in ruimtelijke ontwikkeling
Second Opinion
Staro Natuur en Buitengebied
Stichting Bargerveen
Stichting Staring Advies
Sweco
Tabak Advies Ecologie
Tauw
Van den Bijtel Ecologisch Onderzoek
Van der Goes en Groot
VanderHelm Milieubeheer BV
Witteveen+Bos Raadgevend Ingenieurs

Werkgroepen

Binnen het NGB waren in 2018 zes werkgroepen actief.

Werkgroep 'BREEAM-NL'

De werkgroep heeft als opdracht de positie van de ecologie binnen BREEAM-NL verder te ontwikkelen én uit te dragen.

Leden:

Pim Godschalk, ATKB (voorzitter)
Wijnanda Hulsege, Buro Bakker
Nicole Janssen, Econsultancy
Annette Karels, Bureau Waardenburg
Jennifer van Kolck, Arcadis
Margaret Konings, Aqua Terra Nova
Cornel van der Kooij, Movares

Martijn Perk, de Bouwecoloog
Dirk van Pijkeren, Laneco
Dimphina Riemer, ECOquickscan
Tienke Springer, De Groene Ruimte (secretaris)
David van de Veen, Lieveense
Marlien de Voogd, Regelink Ecologie & Landschap
Arend de Wilde, RHDHV

Werkgroep 'Standaarden en protocollen'

De werkgroep heeft als opdracht breed gedragen en wetenschappelijk verantwoorde standaarden en protocollen te genereren op het gebied van soortenstandaards, het inventariseren van soorten en het verplaatsen van soorten in het kader van mitigatie en compensatie.

Leden:

Bertien Besteman, b&d Natuuradvies
Haico van der Burgt, Ecoquickscan
Adri Clements, Regelink Ecologie & Landschap
Herbert Dijkhuizen, Buro Bakker
Theo de Jong, Bureau Viridis

Marcel Koen, BRO
Tjeerd Kooij, Ekoza
Dirk van Pijkeren, Laneco
Johannes Regelink, Regelink Ecologie & Landschap
Erik de Vries, Altenburg & Wymenga

Werkgroep 'Toetsing'

De werkgroep heeft als opdracht om de zittende leden en bureaus die zich voor het lidmaatschap van het NGB aanmelden op kwaliteit te toetsen.

Leden:

Anton Alberts, Ecogroen
Bertien Besteman, b&d Natuuradvies
Dirk van der Est, Tauw
Gert Hoogerwerf, Natuurbalans
Henk Jansen, Elodea
Theo de Jong, Bureau Viridis
Margaret Konings, Aqua Terra Nova
Cornel van der Kooij, Movares
Benoo Koolstra, Koolstra Advies
Marije Langstraat, By Nature

Jessica Marchal, Eelerwoude
Mariska Nieuwenhuijsen, VanderHelm Milieubeheer BV.
Martijn Perk, de Bouwecoloog
Dimphina Riemer, ECOquickscan
Arjan Schoenmakers, BTL Advies B.V.
Marko Sinke, Loo Plan
Roel Strijkstra, Altenburg&Wymenga
Melchior van Tweel, Ecologisch Adviesbureau Van Tweel
Dennis Wansink, Bureau Waardenburg
Carolien van der Ziel, RoyalHaskoningDHV

Werkgroep 'Veilig werken'

De werkgroep heeft als opdracht een richtlijn voor veilig werken te ontwikkelen en te onderhouden.

Leden:

Lidia Gerrits, De Groene Ruimte
Willem van Esch, Eco-Niche
Reinoud Kleijberg, Arcadis

Miriam Scherpenisse-Gutter, Natuurbalans
Margreet ter Steege, Buro Bakker
Melchior van Tweel, Ecologisch Adviesbureau Van Tweel

Werkgroep 'Wet natuurbescherming'

De werkgroep heeft als opdracht informatie over de nieuwe 'Wet natuurbescherming' bij elkaar te brengen en te ontsluiten voor de leden van het NGB.

Leden:

Bram Aarts, Natuurbalans
Dirk van der Est, Tauw
Heiko de Graaf, Regelink Ecologie & Landschap
Jan Erik van der Heide, Bureau Waardenburg
Sander Hunink, Ecologica
Marloes Kortlever-Boer, VanderHelm

Mariska Nieuwenhuijsen, VanderHelm
Cristel Schellingen, Antea Group
Roel Strijkstra, Altenburg & Wymenga
Daniel Tuitert, Sweco
Fleur van Vliet, Bureau Waardenburg

Vleermuisvakberaad

Het Vleermuisvakberaad heeft als opdracht te adviseren over het Vleermuisprotocol en kennis over vleermuisonderzoek uit te wisselen.

Leden:

Danielle Bankert, RVO
Renée Bekker, Bij12
Bertien Besteman, b&d Natuuradvies
Herman Bouman, Arcadis
Jeroen Brandjes, Bureau Waardenburg
Koen Breed, Buro Bakker
Haico van der Burgt, EcoQuickscan
Jasja Dekker, Jasja Dekker Dierecologie
Arthur Hoffmann, LOO PLAN
Peter-Jan Keizer, RWS
Margaret Konings, Aqua Terra Nova
Tjeerd Kooij, EKOZA
Erik Korsten, Zoogdiervereniging
Harm Kossen, Royal HaskoningDHV
Willem Kuijsten, RHDHV

Herman Limpens, Zoogdiervereniging
Gerie Mensink, provincie Gelderland
Mariska Nieuwenhuijsen, VanderHelm Milieubeheer BV
Rienk Noordhuis, de Groene Ruimte
Dirk van Pijkeren, Laneco (voorzitter)
Ewoud van der Ploeg, Bureau Viridis
Marcel Schillemans, Zoogdiervereniging
Jasper Schut, Altenburg & Wymenga
Marko Sinke, Loo Plan
Gerard Smit, Bureau Waardenburg
Martijn Stevens, Arcadis
Kees Straates, Tauw
Daniel Tuitert, Sweco
Peter Twisk, Regelink Ecologie & Landschap
Ilco van Woersem, Ecologica

Regiokennisborrels

Het NGB organiseert regiokennisborrels om collega's / conculega's in hetzelfde werkgebied in een informele setting met elkaar in contact te brengen. In drie regio's (midden/oost, west, zuid) zijn in 2018 regiokennisborrels gehouden, georganiseerd door bestuursleden Gert Hoogerwerf, Jort de Bosch Kemper en David van der Veen en Johannes Regelink. De regiokennisborrels werden bezocht door gemiddeld vijftien deelnemers.

Bestuur

De ledenvergadering benoemde op 15 februari 2018 John Melis (JM Ecologie), David van der Veen (Lievense) en Carolien van der Ziel (Royal HaskoningDHV) tot bestuurslid.

Rens de Boer (Aequator) trad af vanwege verandering van werkkring; Dirk van Pijkeren (Laneco) vanwege het bereiken van het maximaal aantal termijnen (twee) voor het bestuurslidmaatschap en Roel Strijkstra (Altenburg&Wymenga) vanwege verandering van werkzaamheden binnen Altenburg&Wymenga waardoor zijn werk lastig te combineren met het bestuurslidmaatschap. Hij stelde zich niet beschikbaar voor een tweede termijn. Bij hun afscheid werd de grote bijdrage van de bestuursleden aan het NGB belicht. Met hun vertrek verliest het bestuur veel ervaring en inspiratie!

Het bestuur werd in 2018 gevormd door:

- Jort de Bosch Kemper (directeur Bureau Viridis)
- Gert Hoogerwerf (directeur Natuurbalans)
- Pauline Maas (BTL Advies)
- John Melis (directeur JM Ecologie)
- Johannes Regelink (directeur Regelink Ecologie & Landschap)
- David van der Veen (Lieveense)
- Carolien van der Ziel (Royal HaskoningDHV).

Bas van Leeuwen (Second Opinion) voerde het secretariaat.

Het bestuur vergaderde in 2018 vier keer. Email werd standaard ingezet om discussies te voeren en besluiten te nemen.

Bestuur en secretariaat Netwerk Groene Bureaus

Van links naar rechts: bestuursleden David van der Veen, Carolien van der Ziel, Johannes Regelink, Gert Hoogerwerf, John Melis, Jort de Bosch Kemper (voorzitter) en secretariaat: Bas van Leeuwen. Bestuurslid Pauline Maas ontbreekt op de foto.

Financiën

De penningmeester werd decharge verleend voor het jaar 2018, op voorstel van de kascommissie bestaande uit Tjeerd Kooij (Ekoza), Marije Langstraat (By Nature) en Erik Matla (Antea Group).

Digitale aanwezigheid

Via www.netwerkgroenebureaus.nl is informatie over de activiteiten van het NGB beschikbaar. De website van het NGB heeft een ledengedeelte met daarop onder meer verslagen van themabijeenkomsten, de interne nieuwsbrieven, de brochure van het NGB, info over het aanvragen van machtigingen, verslagen van ledenvergaderingen, jaarverslagen, logo's van het NGB (voor opname in briefpapier of website), het huishoudelijk reglement en de statuten. Leden kunnen aankondigingen van cursussen, bijeenkomsten e.d. plaatsen op het openbare gedeelte van de website. Het NGB is actief op LinkedIn (NGB; besloten groep) en op Twitter (@GroeneBureaus).

Meer informatie

Bas van Leeuwen, secretaris Netwerk Groene Bureaus
secretariaat@netwerkgroenebureaus.nl